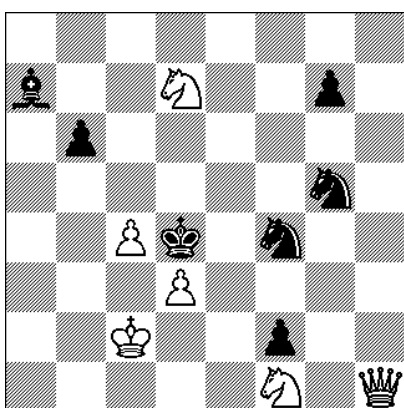

Zetdwang overkomt een speler die de pech heeft zich in een situatie te bevinden dat hij zijn eigen ondergang versnelt doordat hij moet zetten. Meestal overkomt een speler dit in tijdnood met de vlag op vallen. Voor je er erg in hebt speel je de verkeerde zet. Op deze manier kreeg ik het in een van mijn externe competitie partijen voor elkaar mijn tegenstander mat in één te gunnen. Het kan de beste overkomen wil ik maar zeggen! In het eindspel, studies en problemen komt het verschijnsel zetdwang met fatale afloop eveneens voor. Twee voorbeelden.

Op vrijdag 18 juni 2021 trof ik onderstaande opgave aan in de schaakrubriek van Leonard Barden in The Guardian. Britten die mee wilden doen aan het nationale kampioenschap voor oplosers werd gevraagd de sleutelzet in te zenden. Mijn poging om de oplossing te vinden strandde in eerste instantie. Alle voor de hand liggende zetten faalden. Iets waar Barden zijn lezers overigens voor waarschuwde. Pas toen ik mijn schaakbord te voorschijn haalde en de stelling op het bord zette zag ik de oplossing van dit noord-, zuid-, oost- en westhoek zetdwangprobleem.

John Rice. Wit zet mat in twee zetten.

1.Da8!! Van de zuidhoek naar de noordhoek!

Zwart moet nu volgens de spelregels zetten, maar hij zou het liefst zijn beurt overslaan.

1...g6 2.Dh8# Mat in de oosthoek!

1...b5 2.Dxa7# Mat in de noordhoek!

1...Lb8 2.Da1# Mat in de westhoek!

1...Pxd3 2.Dd5# Mat in het centrum.

1...Pf3 2.De4# Mat in het centrum.

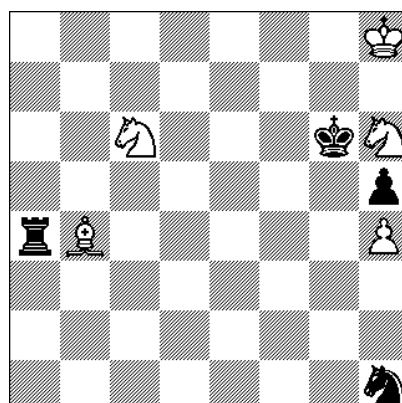
Een efficiënte femme fatale!

Onderstaande zetdwang studie is afkomstig van Mario Matouš (1947-2013) die deze studie componeerde ter gelegenheid van de zestigste verjaardag van Tim Krabbé.

**1.Pe5+ Kf6 2.Pd7+ Kg6 3.Le7 Kxh6 4.Pf8 Tg4 5.La3! Tg1
6.Lb4 Tg2 7.Lc3 Pg3! Zetdwang 8.Lg7#**

Een aardige anekdote over Matouš is de volgende. Hoogst ongewoon voor Mario kwam hij naar een schaakwedstrijd in een pak. "Waar ben je geweest?" vroegen de andere spelers hem. "Naar een bruiloft." "Wiens bruiloft?" "Mijn eigen."

Meer informatie over zetdwang is te vinden op Wikipedia en de alwetende Edward Winter besteedt op zijn website ook aandacht aan dit onderwerp. Winter beweert in zijn artikel dat de 'Immortal Zugzwang Game' die Aaron Nimzowitsch in maart 1923 in Kopenhagen tegen Friedrich Sämisch speelde vooral onsterfelijk geworden is dankzij de inspanningen van Nimzowitsch zelf. Zijn tijdgenoten hadden helemaal niet door dat dit zo'n geweldige partij was. Mocht u dus een partij spelen die volgens u het predikaat onsterfelijk verdient vergeet dan niet deze te publiceren en daarbij de loftrumpet te steken over uw eigen voortreffelijke prestatie. Enige zelfpromotie kan nooit kwaad.